

Indhold

Mere viden om ØMU'en - side 2

Økonomiminister Marianne Jelved har lanceret de første af en stribe informationsmaterier, der skal forbedre danskernes kendskab til det valutariske samarbejde i EU

Postkort fra AF - side

Seks A-kasser og AF Storkøbenhavn tog utraditionelle midler i brug, da de ville hjælpe 132 ledige bygningshåndværkere uden eget netværk i arbejde igen

Ny model for integration - side

LO Horsens har taget initiativ til Udvalget om etniske minoriteter, som bl.a. informerer flygtninge og indvandrere om det lokale arbejdsmarked

SOSU er en blindgyde - side

FOA-afdelinger over hele landet diskuterer social- og sundhedsuddannelserne, som ikke kan skaffe nye elever - bl.a. fordi de er ikke er koblet sammen med de øvrige erhvervsuddannelser

En farlig cocktail - side

Hvis livsstilsfaktorer som rygning og overvægt kombineres med et dårligt arbejdsmiljø, øges lønmodtagerne risiko for sygdom og marginalisering - Derfor må sundhedspolitikken lægges om, skriver Marie-Louise Knuppert, LO, i månedens indlæg

Vigtigt at S sidder med for bordenden

Socialdemokratiet og fagbevægelsen har opbygget det velfærdssamfund, vi har i dag - derfor skal vi også være med til at tilpasse og finjustere det i de kommende år, sagde formanden for Kommunernes Landsforening, Anker Boye, på LO's amtsorganisationskonference ved Løgstør

Gennem de seneste 40 år er der sket en konstant udbygning af det danske velfærdssamfund. Men nu er toppen nået. Det økonomiske råderum er opbrugt, og der er ikke plads til, at vi kan fortsætte væksten i samme takt som før.

Derfor har regeringen og kommunerne allerede i 1998 indgået en aftale, der begrænser stigningen i serviceydelserne til 1 pct. pr. år i fire år. Kun hvis samfundskagen bliver større, kan der blive tale om at udvide den kommunale service i de kommende år.

Det fastslog formanden for Kommunernes Landsforening Anker Boye, da han midt i juni var gæst på LO's amtsorganisationskonference på Rønbjerg Feriecenter ved Løgstør. KL-formanden - der er borgmester og tidl. LO-formand i Odense - var indbudt til at lægge op til en bred politisk debat om fagbevægelsen og den kommunale velfærd.

I et mere barsk økonomisk klima var det hans bud, at den kommunale velfærd skal udvikles inden for den aftalte ramme. Men fundamentet er godt, og standarden høj. Derfor bør fagbevægelsen tage udfordringen op og påtage sig et medansvar for, at vi i Danmark kan få mere velfærd for de samme penge, sagde Anker Boye.

Den kritiske forbruger

Opgaven bliver ikke lettere af, at kravene om mere service er voksende, og at flere kræver mere individuelt tilpassede ydelser. Den moderne kritiske forbruger tager fundamentet som en selvfølge. Dertil kommer, at borgerne har fået en ny platform for indflydelse via de nye brugerråd i institutioner m.v.

I de kommende år vil kommunalpolitikkerne blive nødt til at

prioritere - med andre ord skal de vænne sig til at tage fra nogle af de stærke for at kunne give mere til de svageste. Ressourcerne skal optimeres, så der kan passes flere børn og ældre og undervises flere skoleelever for de samme penge. Lærerne arbejdsform skal være mere fleksibel, og det skal være muligt at gå over kommunegrænserne for at udnytte evt. ledige pladser, påpegede Anker Boye.

Han foreslog også, at de store pensionskasser skal være med til at finansiere nyt plejehjemsbyggeri for de svageste ældre, og at udlicitering og brugerbetaling også tages i anvendelse for at sikre den udvikling, som er nødvendig.

Dialog med politikerne

Han sluttede med at fastslå, at det er Socialdemokratiet og fagbevægelsen, der har skabt fundamentet for det danske velfærdssamfund. Men arbejderbevægelsen bør også sidde for bordenden i den kommende fase, hvor det handler om at videreudvikle og finjustere systemet på et højt niveau. Det kræver vilje og visioner - og mod til at prøve nye metoder af, som måske kan give de rette svar. - Hvis vi ikke selv gør det, er der andre, der gerne vil, fremhævede Anker Boye.

I fortsættelse af KL-formandens indlæg fremlagde amtskonsulent Steen Johansen, Roskilde amt, et stort debatoplæg om kommunal- og velfærdspolitikken. Oplægget skal bruges til at inspirere og sætte gang i en lokal debat om hoved- og delemler såsom det samfundsøkonomiske råderum, de kommunalpolitiske udfordringer, trafik, miljø og kultur samt udlicitering og ny løn. Debatten skal baseres på en dialog med lokale politikere med udgangspunkt i de konkrete forhold i den enkelte kommune. Der opfordres også til, at dialogen rundes af med en diskussion om fælles mål og strategier for det kommunalpolitiske arbejde bl.a. i forbindelse med valgkampe.

- Hvis vi skal nå frem til en afklaring i debatten om den kommunale velfærd, skal vi tage udgangspunkt i det sted - den kommune - hvor vi befinder os. Så vil vi kunne få diskussionen til at løfte sig fra jorden, og så bliver det lettere at få folk til at engagere sig, sagde Steen Johansen.

Debat om udlicitering

Oplægget indleder med at fremhæve, at forudsætningen for et godt fagligt og politisk samarbejde i lokalområdet er, at fagbevægelsen holder fast i den danske model. Det betyder, at de lokale fagforeninger skal leve op til rollen som troværdig samarbejdspartner, der kan påtage sig et ansvar og tænke i helheder både samfundsmæssigt og lokalt.

Når det er sagt, er der dog intet til hinder for, at de faglige organisationer kan arbejde for deres synspunkter, selv om holdningerne ikke er sammenfaldende med politikernes. Som eksempel kan nævnes det aktuelle tema »Udlicitering«, som i oplægget omtales i forlængelse af kontraktstyring, der især benyttes i kommunernes tekniske afdelinger.

Selv om forskellen på de to styringsredskaber ikke er så stor, vil der være tale om et spring, hvis udlicitering i større målestok skal indføres på det sociale område. Derfor peges der i debatoplægget på nogle af de ulemper, der også kan følge med en øget udlicitering af kommunale serviceopgaver.

Eksempelvis er der øget risiko for ansvarsforflygtigelse, færre valgmuligheder og forringet arbejdsmiljø for de ansatte. Problemet er, at de negative følger først

XX

viser sig længe efter, d.v.s når kontrakten skal fornyes.

Kommunal service under pres

Oplægget advarer også mod den såkaldte »udliciteringsfælde«. Den består i, at kommunen efterhånden taber indsigt og kompetence, når et helt område udliciteres. Så opstår en stigende afhængighed af de eksterne leverandører, som også kan øge risikoen for »mestergrise« o.lign.

Endelig peges der i oplægget på, at gevinsten ved udlicitering - især på det sociale område - er så begrænset, at det vil være opimod halvdelen af de offentlige aktiviteter, der skal udliciteres, for at der kan komme en ordentlig fortjeneste ud af det.

Alligevel kan det blive svært at opnå et synligt resultat, hedder det i oplægget. »Det kommunale serviceapparat har i mange år været under pres, og det har givet sig udslag i stigende effektivitet, bedre organisering og højere brugertilfredshed. Derfor er det kommunale system ikke at betragte som en behjertet amatør, men som et stort, kompliceret professionelt apparat, der er under løbende overvågning af kommunens politiske og administrative ledelse«, hedder det i debatoplægget.

Få mere at vide om ØMU og Euro

Plakatsøjlen

Økonomiministeriet har startet en stor oplysningskampagne om det økonomisk-monetære samarbejde i EU - Der lægges ud med pjecen »ØMU - hvad er det?«

De fleste danskere har hørt om den ny fælles valuta Euro'en, selv om Danmark - sammen med tre andre EU-lande - hidtil har valgt at stå udenfor.

Derimod er det kun de færreste, der kender ret meget til ØMU'en - Den økonomisk og monetære Union, som er en videreudvikling af det økonomiske samarbejde, Danmark har deltaget i, siden vi gik med i EF i 1973. ØMU'ens 3. fase er en forudsætning for Euro'en, men den omfatter ikke Danmark, som har taget forbehold på dette område.

Det er ACNielsen AIM, der for Økonomiministeriet har undersøgt danskeres aktuelle viden om ØMU og Euro'en. Resultatet bekræfter, at der er brug for større viden om den økonomisk/valutariske side af EU-samarbejdet, hvis der - som forventet - skal holdes folkeafstemning om Danmarks forbehold inden for de kommende år. Sidste år vedtog Folketinget at bevilge 5 mill. kr. til en 2-årig oplysningsind-

sats over for borgerne om såvel Euro som ØMU, og økonomiminister *Marianne Jelved* er nu klar med de første af en stribe informationsmaterialer, som gerne skulle højne vidensniveauet blandt danskerne på valutaområdet.

I første række er materialet henvendt til interesserede borgere, studerende m.fl., som gerne vil have et større kendskab til den valutariske side af EU-samarbejdet. Men håbet er, at den mere præcise viden også vil blive formidlet videre til nogen af de danskere, som måske ikke selv vil opsøge de nye publikationer, der lægges frem på folkebiblioteker o.lign.

Hjemmeside og hotline

Den første pjeces hedder »ØMU - hvad er det?« og beskriver den historiske baggrund for det nuværende »Euro-land«, som kun omfatter 11 af EU's 15 medlemslande. Desuden udsendes et nyhedsbrev, som i de kommende seks

Plakatsøjlen

måneder vil informere om nye forslag og initiativer på det økonomisk-monetære område. Disse materialer kan læses og/eller bestilles via ministeriets Euro-hjemmeside på Internet med adressen w.oem.dk/eurohotline. Der er også oprettet en telefonisk hotline, hvor man kan ringe og stille spørgsmål på alle hverdage i tidsrummet kl. 10-14. Nummeret er 33 95 55 55.

Økonomiminister Marianne Jelved erkender, at det teoretiske baggrundstof kan være svært at formidle, fordi det ikke direkte berører den enkelte dansker i hverdagen. Det sker først den dag, Danmark evt. træder ind i ØMU'en, for så skal alle beløb på lønsedler, prisskilte m.v. omregnes til Euro i stedet for kroner. Men økonomisk vil forskellen ikke være stor, fordi Danmark allerede i dag følger valutakurserne i »Euro-land« efter aftale med EU, forklarede Marianne Jelved ved præsentationen af den ny informationsskampagne.

Hun påpegede dog, at Danmark i dag er mere sårbar end de øvrige lande, fordi det vil være let at spekulere mod den danske krone, så længe vil ikke er fuldgældigt medlem af Euro'en. Og så undlod hun ikke at beklage, at Danmark nu må stå uden for døren, mens de 11 Euro-lande holder møde. Og at de ordinære økonomi- og finansministermøder i EU er reduceret til kun at vare 10 minutter, fordi de egentlige forhandlinger nu reelt foregår iblandt de 11.

Kandidater til LO-pris

På LO's kongres sidst i oktober i år uddeles LO-prisen for 21. gang. Og landsorganisationen vil gerne have mange forslag til kandidater til hæderen og de 100.000 kroner.

- Alle forslag er velkomne, men vi

Priser i Euro

For at illustrere, hvad den fælles valuta betyder i praksis, har Økonomiministeriet også udsendt en lille folder, som gengiver de 11 landes valutakurser omregnet til Euro. Titlen er »Værd at vide på din rejse til Euro-lande«.

Folderen kan bruges ved rejser til de 11 Euro-lande, hvor nogle butikker er begyndt at annoncere med EU-valutaen ved siden af den nationale møntenhed. Den ny Euro-mønt kommer dog først på gaden 1. januar 2001.

Økonomiministeriets kampagne fortsætter til efteråret, hvor der er planer om at udsende nye pjecer om bl.a. fordele og ulemper ved at stå udenfor, hvem er det, der bestemmer i ØMU'en, samt realiteter i det økonomisk/monetære samarbejde. I tilknytning til det trykte materiale vil der blive udarbejdet et sæt overhead-materialer, som også kan rekvireres.

Endelig vil der blive fremstillet to lommebøger om ØMU'en og Euro'en, hvoraf den ene specielt henvender sig til erhvervslivet.

Skriftlige henvendelser om kampagnen kan også stiles til Økonomiministeriet, Ved Stranden 8, 1061 København K.

fokuserer specielt på personer inden for billedkunst, litteratur, teater, musik, film og projekter/formidling, siger LO-sekretær Harald Børsting. Han opfordrer såvel forbund som fagforeninger og medlemmer til at komme med forslag.

Plakatsøjlen

Plakatsøjlen

LO-prisen, der oprindeligt hed LO's kulturpris, tilfaldt sidste år filmproducenten Per Holst.

Foruden Harald Børsting består priskomiteén af direktør i ARTE

Mogens Hjorth, forretningsfører i AOF
Ole Askvig, forstander for LO-Skolen
Frode Møller Nicolaisen og formand for
LO i Nordjyllands Amt Svend Erik
Lang.

Mangfoldighed på arbejdspladsen

Plakatsøjlen

»Et ægte demokrati kan kun bygge på mangfoldighed og på accept af mangfoldigheden«.

Dette citat af den nu afdøde højskoleleder, radio- og TV-mand og ikke mindst forkæmper for handicappedes kår, *Olaf Lauth*, danner indgang til en ny film om det rummelige arbejdsmarked.

Udviklingscenter for Beskæftigelse på Særlige Vilkår (UVCB) har givet filminstruktøren *Nils Vest* frie hænder til en kunstnerisk formidling af budskabet om, at der skal være plads til alle på arbejdsmarkedet. Han har løst opgaven ved at sætte fokus på Olaf

Lauth (1923-90), der trodsede sin tids stempling af handicappede som værende udenfor og kæmpede for, at handicappede og ikke-handicappede skulle leve, lære og arbejde sammen. Det skulle fjerne de mentale og sociale skel, der lukker mennesker ude fra den selvrespekt, som bunder i at have arbejde og indtjening.

Filmen har også nutidige indslag fra fire arbejdspladser, som har formået at skabe den rummelighed, som Olaf Lauth var eksponent for. Filmen varer 38 minutter og har titlen »Leve mangfoldigheden«.

27 år som fange og tvangsarbejder

Plakatsøjlen

Den lange vej til frihed er temaet for en ny særudstilling på Arbejdermuseet i København.

Hovedpersonen er Sydafrikas tidligere præsident *Nelson Mandela*, der tilbragte 27 år af sit liv i fængsel. De første 18 år var han indespærret på den berygtede fangeø Robben Island.

Til den ny udstilling er skabt en rekonstruktion af den fængselscelle, som han opholdt sig i på øen, med dens spartanske udstyr i form af en fangedragt, tinkrus og jernlænker. For at illustrere det hårde tvangsarbejde, som de sorte fanger blev sat til, vises både hamre og trillebøve og forskellige stenblokke fra øens store kalkstensbrud.

Fra Mandelas egen samling vises de boksehandsker, som han brugte for at

holde sig i form under det lange fængselsophold. Desuden ses det leopardskind med hat og bælte, som er udtryk for hans status som høvding.

Udstillingen er tilrettelagt af Faaborg kulturhistoriske Museer i samarbejde med Arbejdermuseet. Den har fået økonomisk støtte fra bl.a. Udenrigsministeriet, Kulturministeriet, LO's Oplysningsfond og HK.

Efter visningen i Danmark skal udstillingen til Robben Island, hvor den får sit endelige hjemsted.

Udstillingen »Mandela i fængsel - lang vej til frihed« åbner på Arbejdermuseet søndag den 1. august og varer til og med søndag den 24. oktober. Der er adgang til museet hver dag fra kl. 10 til kl. 16.

Kommende aktiviteter

Plakatsøjlen

- 17/8 Dagmøde for RAR-kontaktudvalget i LO
- 23-24/8 Landsmøde vedr. tekniske skoler på Esbjerg Højskole
- 7-8/9 Amtsorganisationskonference på Højstrupgård
- 21-22/9 RAR-konference på Højstrupgård
- 12/10 Dagmøde for RAR-kontaktudvalget i LO
- 24-29/10 LO-kongres i Falkoner Centret i København

Vigtigt at informere på indvandrersprog

Arbejdsmarkedspolitik

LO Horsens har gennem Udvalget om etniske minoriteter - UEM - skabt en model for, hvordan flygtninge og indvandrere kan blive bedre integreret på det lokale arbejdsmarked

Efter flere års forarbejde mener LO Horsens nu at have fundet opskriften på, hvordan man stille og roligt kan ændre holdningerne til og blandt flygtninge og indvandrere og få dem bedre integreret på det lokale arbejdsmarked.

Horsens-modellen bygger på, at der oprettes et særligt udvalg, som kan arbejde systematisk med nogle af de problemer, som flygtninge og indvandrere kan komme ud for i forhold til lokalsamfundet. Senest har Udvalget om etniske minoriteter - UEM - udsendt et temablad på dansk og fire indvandrersprog med nyttige og nødvendige oplysninger til denne gruppe af borgere.

Blandt UEM's kommende indsatsområder kan også nævnes forsøg med at indføre en etnisk personalepolitik i udvalgte virksomheder og med at afdække barriererne for, hvorfor der ikke bliver ansat flere medarbejdere fra de etniske minoriteter i ordinære udstøttede job.

Små skridt

- UEM blev startet i 1996 på initiativ fra LO Horsens. I første omgang var

LO, AOF, Sprogcentret og to af byens etniske foreninger med i udvalget, og kort tid efter henvendte Horsens kommune og AF sig for at spørge, om de også kunne være med. Grundidéen bag UEM er at lave noget *med* og ikke *for* flygtninge og indvandrere. Derfor gennemføres alle udvalgets aktiviteter altid i samarbejde med lokale etniske grupper. UEM's handlingsplan drejer sig først og fremmest om aktiviteter i forhold til arbejdsmarkedet. Vi mener arbejdsmarkedet er det vigtigste grundlag for, at etniske minoriteter kan blive ordentligt integreret i det danske samfund, siger *Torkill Jensen*, som er sekretær for UEM og siden starten har trukket et meget stort læs i udvalget.

- Man må regne med, at det tager lang tid at bygge et sådant arbejde op, især når det ikke bare skal ske på danskerne præmisser. Vi tager meget små skridt. Men man skal huske på, at mange flygtninge og indvandrere fra deres hjemlande er vant til, at politisk organisatorisk arbejde ofte er knyttet til magthaverne. Derfor har mange slet ikke de samme traditioner som os for at være aktive på denne måde, påpeger *Torkill Jensen*.

Arbejdsmarkedspolitik

Etnisk Horsens Nyt

UEM udsendte i maj »Etnisk Horsens Nyt 1999«, som indeholder en række nyttige oplysninger for flygtninge og indvandrere i Horsens. Bladets artikler er skrevet på dansk, men med resuméer på de fire største indvandrer-sprog i Horsens - arabisk, serbokroatisk, tamilsk og tyrkisk.

Bladet indeholder oplysninger om lovgivningen for arbejdsmarkedet, sociallovgivningen og den ny flygtningelovgivning. Desuden er der artikler om AF, om Horsens kommunes indsats for flygtninge og indvandrere og om fritids- og kulturtilbud i Horsens. Bladet ligger fremme på steder, hvor der kommer mange flygtninge og indvandrere f.eks. på rådhuset, jobcentret, biblioteket og AF. Bladet bliver desuden uddelt gennem de etniske foreninger og Sprogcenter Horsens.

- En af forudsætningerne for at blive godt integreret i lokalsamfundet er, at man har adgang til informationer og oplysninger. Det skal alle borgere i Horsens have mulighed for - uanset etnisk tilhørsforhold. Derfor ser vi det som en naturlig opgave for UEM at formidle oplysninger om f.eks. vigtig lovgivning direkte til flygtninge og indvandrere i Horsens-området, siger formanden for UEM, LO-formand Svend Aage Hansen.

»Etnisk Horsens Nyt 1999« er produceret og udgivet af LO Horsens med støtte fra Indenrigsministeriet, arbejdsmarkedsrådet i Vejle-regionen, folkeoplysningsudvalget og Horsens kom-

munes socialforvaltning.

Debatgruppe

En af UEM's faste aktiviteter er en debatgruppe, som tilbyder at komme ud i foreninger, organisationer og skoler med oplæg om, hvordan det er at være flygtning eller indvandrer i Danmark eller om de etniske minoriteters baggrund, kultur og traditioner. Indtil nu har kun meget få, deriblandt enkelte fagforeninger, benyttet sig af tilbudet. Debatgruppen består i øjeblikket af otte medlemmer fra Iran, Gambia, Libanon, Sri Lanka og Kroatien.

Hidtil er alt arbejde i udvalget udført af frivillige, men UEM står netop overfor at få ansat en projektmedarbejder i foreløbig seks måneder. Projektmedarbejderen, som hentes fra de etniske grupper, finansieres gennem tilskud fra LO-Horsens, LO Vejle amt og jobtræningsmidler fra AF. Hertil kommer en egenfinansiering gennem konkrete projekter.

UEM er tilsluttet NIF - Netværk i fagbevægelsen - og udvalget giver gerne idéer og konkrete erfaringer videre, hvis andre LO-sektioner eller LO-amter skulle have lyst til at sætte noget lignende i gang.

Kontakt: Torkill Jensen, tlf. 75 65 50 90, fax 75 65 57 66 eller Torkill.Jensen@dia-log.dk

Ledige uden netværk fik varigt arbejde

Arbejdsmarkedspolitik

Sammen med seks A-kasser er det lykkedes AF Storkøbenhavn at få ca. 100 langvarigt ledi-

Selv om kvalifikationerne ikke fejler noget, kan det alligevel være svært for ledige uden netværk at vende tilbage til job efter en længere periode uden arbejde.

Men takket være et intensivt samar-

bejde mellem Arbejdsformidlingen og seks københavnske A-kasser er det lykkedes at skaffe ca. 100 ledige bygningshåndværkere i ordinær beskæftigelse, selv om de havde været ledige så længe, at de stod over for at skulle i

Arbejdsmarkedspolitik

ge bygningshåndværkere ud i ordinære job bl.a. ved at holde fyraftensmøder og sende postkort til arbejdsgiverne

aktivering.

Det fremgår af rapporten »Myter og kendsgerninger 1998«, som beskriver forløbet af det usædvanlige projekt, der sidste år blev iværksat af det regionale arbejdsmarkedsråd i Storkøbenhavn (RAR).

Baggrunden for projektet var, at mange lokale byggevirksomheder manglede arbejdskraft samtidig med, at en gruppe bygningshåndværkere havde været uden arbejde så længe, at de var truet af langtidsledighed. Forinden havde en rapport om de københavnske bygningsarbejdere netop fastslået, at deres kvalifikationsniveau i 1997 var på højde med branchens krav. Der var også gennemført et pilotprojekt, som viste, at det var forholdsvis let at skaffe beskæftigelse de ledige - også uden at der blev stillet krav om supplerende uddannelse.

Nyuddannede og ældre

Derfor opstod ideen om et større projekt, der skulle henvende sig til længe-revarende ledige, hvis problem var, at de manglede det netværk, som ofte er en forudsætning for at finde en konkret job i byggesektoren. To konsulenter fra AF Storkøbenhavn blev knyttet til projektet i syv måneder, og der blev nedsat både en følgegruppe og en driftsgruppe med repræsentanter for AF og RAR og for de lokale arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer. Deltagerne blev udvalgt af de seks A-kasser, som fandt frem til 136 ledige medlemmer, hvoraf nogle var nyuddannede, mens en stor gruppe var fyldt 50 eller derover. Alle er gået frivilligt ind i projektet, efter at de havde deltaget i fælles »rekrutteringsmøder« med AF og A-kassen. Selv om det ikke lykkedes helt, var det af stor betydning, at AF-konsulenterne havde sat sig for at lære de enkelte deltagere personligt at kende. Det førte til, at

deltagerne under forløbet og bagefter har kunnet benytte deres AF-kontakter som deres personlige netværk på lige fod med A-kassens medarbejdere. I projektet har såvel A-kasserne som AF formidlet på deltagerne.

Projektet bestod af to former for aktiviteter. På den ene side blev der annonceret i distriktsblade og byggetidsskrifter, ligesom der blev udsendt både nytårskort og sommerkort med til byggevirksomhederne, som blev gjort opmærksomme på, at AF og organisationerne kunne hjælpe med at skaffe kvalificeret arbejdskraft. På den anden side mødtes de ledige til fyraftensmøder - først i AF og siden i A-kasserne - for at holde høre nyt, også fra dem, der efterhånden kom i arbejde.

Rette mand til rette job

Det overordnede formål var at forsøge at matche deltagerne bedst muligt med de job, så de svarede til den enkeltes kvalifikationer efter princippet »Den rigtige mand til det rigtige job«, og det lykkedes langt hen ad vejen. I alt blev det til 156 ansættelsesforhold, og ved afslutningen af projektperioden var 101 af de 132 stadig i beskæftigelse. Kun 13 kom slet ikke i arbejde i perioden.

Medvirkende til projektets succes har været, at AF i projektperioden havde 50 pct. flere jobordrer inden for bygge og anlæg end året før. Men det har de opsøgende aktiviteter formentlig medvirket til. En del af de nye kunder var firmaer fra provinsen, der havde fået opgaver i Storkøbenhavn.

Rapporten konkluderer, at det gode samarbejde mellem AF og organisationerne er kommet for at blive. Der er også forslag til, hvordan der ved en tidligere indsats over for de ledige kan spares penge ved, at det slet ikke bliver aktuelt med aktivering.

Arbejdsmarkedspolitik

I det beskrevne projekt kan besparelsen opgøres til 10,3 mill. kr. i form af sparede dagpenge og aktiveringsomkostninger. Derfra skal trækkes 0,8 mill. kr. til diverse udgifter. Til de økonomiske fordele skal dog også lægges de positive virkninger af, at mange deltagere fik forøget deres selvværd,

og at flaskehalse blev undgået i en beskæftigelsesmæssigt presset periode.

De seks medvirkende A-kasser var Træ-Industri-Byg, malerne, murersvendene, murerarbejdsmændene, Blik & Rør samt El-forbundet.

Nye uddannelser blev en blindgyde

Arbejdsmarkedspolitik

FOA-afdelingerne landet over debatterer i øjeblikket behovet for en fornyelse af de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser - 11.000 elever om året risikerer at blive Sorteper i uddannelsessystemet

Social- og sundhedsuddannelserne er blevet en blindgyde i uddannelsessystemet. Uddannelserne giver ikke adgang til andre uddannelser, der er for lidt undervisning i almene fag, og uddannelserne er presset sammen på for kort tid.

Sådan lyder meldingen fra mere end 80 aktører fra alle dele af social- og sundhedssektoren i Vejle amt. Det drejer sig om kommunal- og amtspolitikere, repræsentanter fra de kommunale forvaltninger, Social- og sundhedsskolen og de fire FOA-afdelinger i amtet.

FOA Vejle amt gav startskuddet til en lokal debat om fremtiden for de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser på en konference i Vejle midt i juni. Social- og sundhedsuddannelserne blev skabt for ti år siden, og i et nyt diskussionsoplæg giver forbundet udtryk for, at uddannelserne allerede nu er utidssvarende.

- Vi har i øjeblikket det ny oplæg til debat i alle FOA's lokale afdelinger, men Vejle-konferencen er det eneste sted i landet, hvor der har været et samlet arrangement af dette format med deltagelse af så mange politikere og embedsmænd. Det giver et utrolig godt afsæt for det videre samarbejde med de offentlige arbejdsgivere her i området, siger forbundssekretær *Lisa Dahl Christensen*, FOA.

Ikke synlige nok

- Det er meget vigtigt at gøre sig klart, hvor social- og sundhedsuddannelserne befinder sig i det uddannelsesmæssige hierarki. De er placeret lige efter folkeskolen på linie med de gymnasiale uddannelser, HF, erhvervsuddannelserne og den pædagogiske grunduddannelse PGU. Der bliver fremover syv hovedindgange til erhvervsuddannelserne, men der har ikke kunnet opnås enighed om en hovedindgang til social- og sundhedsområdet.

Derfor står kommunerne, som skal bruge arbejdskraften, og FOA som den faglige organisation på området i en meget dårlig position i forhold til at markedsføre disse uddannelser over for de unge. Fra den 1. januar 2001 er vi ikke synlige, når de unge skal vælge erhvervsuddannelse, siger *Lisa Dahl Christensen*.

Ikke attraktive nok

- Social- og sundhedsuddannelserne er ikke attraktive nok i kampen om arbejdskraften. Samtidig bliver der flere og flere ældre. Der bliver brug for mere omsorg og pleje, og der stilles i dag andre og mere nuancerede krav til medarbejderne om generelle kvalifikationer, mere tværfaglighed og større ansvarsbevidsthed.

Det er muligt, at man skal til at tæn-

Arbejdsmarkedspolitik

ke i en særskilt ungdomsuddannelse og en særskilt voksenuddannelse på social- og sundhedsområdet. Social- og sundhedsuddannelserne har krav på at udvikle sig i takt med, at de andre uddannelser i samfundet forandrer sig.

Det kan ikke være rigtigt, at 11.000 elever om året skal sættes uden for det almene uddannelsessystem, fordi vore uddannelser ikke giver adgang til de mellemlange videregående uddannelser eller til uddannelser i andre dele af uddannelsessystemet, siger Lisa Dahl Christensen.

FOA's oplæg

Udgangspunktet for konferencen i Vejle var FOA's nyligt udkomne debatoplæg om en modernisering af social- og sundhedsuddannelserne »SOSU-

uddannelserne på den anden side år 2000«. Baggrunden er, at der er for stort frafald på uddannelserne, og at for mange færdiguddannede fravælger at arbejde inden for området. Desuden peger FOA på, at uddannelserne er for korte og mangler almene fag. I dag tager uddannelsen til social- og sundhedshjælper 1 år, mens overbygningen som social- og sundhedsassistent tager 1 1/2 år.

FOA foreslår i debatoplægget tre forskellige modeller for en ny uddannelsesstruktur, der alle opererer med, at både hjælper- og assistentuddannelsen forlænges, at uddannelserne tilføres almene fag, og at uddannelserne giver adgang til andre dele af uddannelsessystemet.

Frivillig kontrol af hjemmearbejdspladser**Arbejds miljø**

Arbejds miljøet i hjemmet er også arbejds givers ansvar - Men sikkerhedsorganisationen ikke kan komme på besøg uden forinden at have indhentet den ansattes samtykke

Ansatte har en grundlovssikret ret til at sige nej, hvis sikkerhedsudvalget på virksomheden ønsker at kontrollere den arbejdsplads, som den ansatte har i sit eget hjem.

Det gælder ifølge arbejdsminister *Ove Hygum* (S) også i de nye regler for arbejdsmiljølovens tilpasning til arbejde i den ansattes eget hjem, der er fremlagt til drøftelse i Arbejds miljørådet og andre organisationer.

I et svar til Folketingets arbejdsmarkedsudvalg forsikrer *Ove Hygum*, at de nye regler, der eventuelt vil komme efter høringsfasen, vil være i fuld overensstemmelse med Grundlovens paragraf 72 om boligens ukrænkelighed.

De eventuelle nye regler om sikkerhedsorganisationens adgang til at opsøge hjemmearbejdspladser vil ifølge arbejdsministeren forudsætte, at den ansatte siger ja til at få besøg af sikkerhedsgruppen.

- Den ansatte kan måske se sin fordel i

at give sit samtykke til et på forhånd varslet besøg på hjemmearbejdspladsen, men der vil under ingen omstændigheder være pligt hertil, og den ansatte kan derfor til enhver tid nægte at få besøg af sikkerhedsgruppen, tilføjer ministeren.

Spørgsmålet er dog, om det vil være klogt af den ansatte at klamre sig til grundloven og afvise opsyn med arbejdspladsen i hjemmet. For som i ethvert ansættelsesforhold har arbejdsgiveren ansvaret for, at også arbejdspladsen i den ansattes hjem er indrettet efter forskrifterne.

Denne har pligt til at sikre, at arbejdet kan foregå fuldt forsvarligt og i overensstemmelse med arbejdsmiljøloven. Blandt andet skal arbejdsgiveren sørge for en arbejdspladsvurdering - også når det gælder en hjemmearbejdsplads.

Hvis den ansatte ikke følger de instrukser, som arbejdsgiveren kan og

Arbejds miljø

skal stille om anvendelsen af de arbejdsredskaber, der er stillet op i hjemmet, så vil der ifølge arbejdsministeren være tale om misligholdelse af arbejdsaftalen.

NET-Redaktionen

Miljø

Det mener de seks storby-LO'er, som i et brev til Folketingets arbejdsmarkedsudvalg gør opmærksom på, at tilsynets ansættelsespolitik er i strid med finanslovsforliget fra 1996

Direktør *Jens Andersen* foretrækker at ansætte akademikere i Arbejdstilsynet fremfor personer med en praktisk uddannelse, der kender forholdene på arbejdspladserne, og som har erfaring og uddannelse i organisatorisk arbejde. Det mener deltagerne i LO's storby-samarbejde, der dækker København, Århus, Odense, Aalborg, Esbjerg og Randers. Repræsentanter for storbysektionerne har delagtiggjort Folketingets arbejdsmarkedsudvalg i deres kritik i et brev, hvor de beder politikerne undersøge sagen og arbejde for, at der også i fremtiden er plads i Arbejdstilsynet til konsulenter med god praktisk erfaring.

- Det vil være til gavn for arbejdsmiljøet og i den sidste ende for de samlede udgifter til sygedagpenge, skriver formanden for LO Esbjerg, *Ernst Aaskov*, i det fælles brev til arbejdsmarkedsudvalget.

AT-direktør *Jens Andersen* kritiseres i brevet for at have annonceret efter personer med en længerevarende uddannelse - akademikere og andre højtuddannede, som må antages at være gode til at fordybe sig i komplice-

rede enkeltsager - da han skulle besætte ca. 50 nye stillinger.

- Men det er personer, som næppe er optimale til det daglige, opsøgende, igangsættende og kontrollerende arbejde ude på landets arbejdspladser, hedder det i LO-henvendelsen til folketingsudvalget.

Repræsentanterne for de store LO-sektioner gør opmærksom på, at der har været et fald i antallet af påbud og en betydelig stigning i arbejdsskader især på byggepladserne, siden *Jens Andersen* tiltrådte som direktør for Arbejdstilsynet.

De mener, at satsningen på akademiske tilsynsførende på bekostning af praktisk uddannede konsulenter er i modstrid med finanslovsforliget i 1996, hvor det blev aftalt, at der skulle ske en væsentlig styrkelse af Arbejdstilsynets konkrete arbejdspladsrelaterede tilsynsarbejde - med andre ord en styrkelse af den forebyggende indsats ude på gulvet hos industri- og byggearbejdspladserne.

NET-Redaktionen

Elektronisk aften i Cyber Space

A-Pressen

NET-Medier tilbyder at besøge lokale fagfore-

NET-Medier har fået ny hjemmeside. Med et helt nyt design præsenterer vi vores produkter, services, strategier, medarbejdere, bestyrelse og meget

mere. Senere vil der komme liveoptagelser fra NET-Medier, video og andre sjove gimmicks, der viser, hvilken teknologi NET-Medier besidder og kan

A-Pressen

ninger m.v. for at fortælle medlemmer og ansatte om brugen af Internet, links og NET-Dialog

bidrage med i andre sammenhænge. Så hold øje med adressen: www.net-medier.dk

NET-Medier fortsætter med at lægge arbejdsmarkedslove og bekendtgørelser på NET-Arkiv. Der ligger nu omkring 50-60 love og bekendtgørelser i arkivet. Lovene kan ses af alle uden password. Af samme grund er NET-Arkiv nu delt op i ydelser med og uden password. Tjek adressen: www.net-arkiv.dk og prøv noget helt nyt.

Husk også at se den foreløbige version af det ny store Lex Labor projekt www.net-medier.dk/lex-labor. Det udvides løbende, efterhånden som projektet skrider frem.

NET-Mediers initiativ »Aftener i Cyber Space« har fået en god modtagelse. Både afdelinger fra Metal og SID har inviteret medlemmer og ansatte til en aften i cyberspace, hvor NET-Medier har fortalt om Internettet, links, brugen af NET-Dialog og meget mere. Kontakt os for mere information og hør, hvordan du selv kan arrangere »En aften i Cyber Space«.

En farlig cocktail

Af Marie-Louise Knuppert, LO-sekretær

Sundhed er en vigtig del af lønmodtagernes velfærd. Hvis helbredet sættes over styr, tabes også den livskvalitet for den enkelte, som jo alt andet lige er velfærdssamfundets overordnede mål.

Alligevel tyder meget på, at det ikke står for godt til med lønmodtagernes sundhed. Selv om indsatsen for et bedre arbejdsmiljø er blevet forstærket op igennem 90'erne, har antallet af skader næsten været konstant. Samtidig viser nye tal, at danskernes midlellevetid stadig falder i forhold til

Gode historier om unge

Der er kommet godt gang i de aktuelle debatter på www.faglig.dk og NET-Dialog. NET-Medier har bl.a. arrangeret debat om »Generationsbomben« i samarbejde med Aktuelt, og op til EP-valget kørte en heftig EU-debat mellem Torben Lund, Lone Dybkjær, Pernille Frahm og Bertel Haarder i samarbejde med Socialdemokratiet. Tjek www.faglig.dk og følg med i diskussionen.

Der er nu også mulighed for at bidrage med emner og historier til ungdomsbladet Tjeck Magazine. Der er etableret en åben emne-konference på adressen <http://www.net.dialog.dk/debat/tjeckemner/>. Gør de lokale ungdomsudvalg opmærksom på denne mulighed, og vær med til at sætte en faglig profil på Tjeck Magazine.

andre vestlige lande. Det betyder, at flere kvinder og mænd end forventet bliver syge og dør før tiden, uden at vort sundhedssystem kan hjælpe dem, før det er for sent.

Et gammelt ord siger, at det er bedre at forebygge end at helbrede. Det synes jeg, vi skal have for øje, når vi overvejer, hvor der skal sættes ind for at forbedre lønmodtagernes sundhed. Behandling kan ikke være et mål i sig selv, hvis der alligevel ikke er udsigt til, at patienten kan blive rask igen.

Problemet er ifølge stadig flere forskere-

Månedens indlæg

Hvis livsstilsfaktorer som rygning og overvægt kombineres med et dårligt arbejdsmiljø, øges lønmodtagernes risiko for sygdom og marginalisering - Derfor må sundhedspolitikken og den forebyggende indsats lægges om, skriver LO-sekretær Marie-Louise Knuppert

Månedens indlæg

re, at sundhed hænger nøje sammen med levevilkårene. Selv om Danmark er et velfærdssamfund, er det ikke alle, der har samme mulighed for at leve deres liv, så de tager størst muligt hensyn til helbred og sundhed i dagligdagen. Derfor ser vi en række livsstils sygdomme, som ikke bare afkorter liv, men også forringer livskvaliteten for den enkelte. Det værste ved disse sygdomme er, at man kun sjældent når at blive advaret, før det er for sent.

Det er især de skadelige virkninger af rygning, der har været sat fokus på bl.a. i medierne. Der er heller ingen tvivl om, at tobaksrøg kan føre til alvorlige lidelser ofte med dødelig udgang. Men der er også mange andre livsstilsfænomener, hvor statistikken viser et stort forbrug blandt danskerne, og hvor der er en stærkt forøget risiko for, at sundhed og velvære påvirkes i negativ retning. Det gælder i høj grad omkring kost, motion, overvægt, trafikulykker og alkohol.

Debatten fik en ekstra dimension for nylig, da Arbejdsmiljøinstituttet offentliggjorde nye delresultater af den store undersøgelse af lønmodtagernes arbejdsmiljø 1990-95. Her viser det sig, at livsstilsforhold i kombination med dårligt arbejdsmiljø forøger risikoen for at komme på førtidspension markant.

AMI har undersøgt den gruppe lønmodtagere, der var aktive på arbejdsmarkedet i 1990, men som fem år senere var gået på førtidspension. Resultatet viser, at moderat rygning, fedme og dårligt arbejdsmiljø forøger risikoen for at komme på førtidspension med en faktor 3-5. Har man både et dårligt arbejdsmiljø og ryger 15 cigaretter om dagen, stiger risikoen til en faktor 10-15.

Undersøgelsen viser også, hvad det er for arbejdsmiljøforhold, der især er årsag til, at mange lønmodtagere får ødelagt deres helbred og mister arbejdsevnen. Det drejer sig i første række om store ergonomiske krav, få udviklingsmuligheder og lave psykologiske krav. Men belastningerne påvirker ikke mænd og kvinder på samme måde.

Hos kvinderne er det især få udviklingsmuligheder og store psykologiske krav, der sammen med rygning og overvægt fører til førtidspension. Hos mænd er problemerne knyttet til høje ergonomiske krav kombineret med rygning, hvorimod overvægt ikke spiller den store rolle.

Dertil kommer, at risikoen for at blive udstødt fra arbejdsmarkedet var næsten dobbelt så stor for kvinder som for mænd. 3,3 pct. af de undersøgte kvinder var på førtidspension efter fem år mod kun 1,6 pct. af mændene.

Arbejdsmiljøinstituttets undersøgelse viser, at der er et stort potentiale for forebyggelse af invaliderende sundhedsskader. Forskerne skønner, at førtidspension vil kunne undgås i 80 pct. af tilfældene, hvis lønmodtagerne både slipper for det dårligste arbejdsmiljø, lægger cigaretterne på hylden og undgår fed mad.

For kort tid siden præsenterede regeringen en ny sundhedsplan, hvor der blandt andet lægges op til en forsærket indsats over for de forskellige livsstilsfaktorer. Det er oplagt, at den ny viden, som AMI har lagt frem, må indgå regeringens overvejelser.

Hidtil har den forebyggende sundhedspolitik mest været til gavn for de bedst stillede i samfundet. Derfor er det på tide at lægge kursen om, så

Månedens indlæg

også LO-arbejderne, de marginaliserede og de udstødte tilgodeses, når sundhedsinvesteringerne skal fordeles.

En farbar vej at gå vil være at sikre en bredere sundhedspolitik på arbejdspladsen, som giver lønmodtagerne mulighed for kollektivt at reagere i forhold til helbredstilstanden. I LO føler

vi et stort ansvar for, at denne sag sættes højt på den faglige og politiske dagsorden.

Bidrag til rubrikken "Månedens indlæg" kan indsendes til redaktionen af "LO-Link" via Net-Dialog på adressen:

lo link postkasse.

Eller via e-mail på adressen: link@lo.dk

